

روانشناسی و آسیب‌شناسی

اینترنت

نویسندگان:

دکتر سید حمید آتش‌پور - احسان کاظمی

انتشارات محبان

۱۳۸۳

آتش پور، حمید، ۱۳۴۳ -

روانشناسی و آسیب شناسی اینترنت / نویسندگان حمید آتش پور،
احسان کاظمی. -- اصفهان : محبان ، ۱۳۸۵ .
۱۲۰ ص.

ISBN 964-8592-14-4

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

۱. ارتباط -- جنبه های روانشناسی. ۲. اینترنت -- جنبه های
روانشناسی. ۳. اینترنت -- اعتیاد. الف. کاظمی، احسان ، ۱۳۵۰ -
ب. عنوان.

۰۰۴ / ۶۷۸۰۱۹

BF ۶۳۷ / الف ۳۶۱۲

کتابخانه ملی ایران

۸۵-۲۷۴۲

روانشناسی و آسیب شناسی اینترنت

نویسنده: دکتر سید حمید آتش پور - احسان کاظمی

ویراستار: احسان کاظمی

ناشر: انتشارات محبان

صفحه آرا: سید محسن موسوی

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد / رقی / ۱۲۰ صفحه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۴

مدیر تولید: جمال آرا (۰۹۱۳۳۱۴۳۸۵۴)

شابک: ۹۶۴ - ۸۵۹۲ - ۱۴ - ۴

مرکز پخش: اصفهان - خیابان حافظ - روبروی چاپ مشتاقی

انتشارات محبان - گروه علمی فرهنگی کوثر تلفن: ۰۳۱۱ - ۲۲۳۶۳۷۱

«کلیه حقوق محفوظ است»

فهرست مطالب

۶	مقدمه
	فصل اول:
۸	ابعاد روانی - اجتماعی روابط الکترونیکی
	فصل دوم:
۲۹	معمای اینترنت
	فصل سوم:
۵۲	اینترنت و زندگی کاربران
	فصل چهارم:
۷۴	اینترنت و پیامدهای روانی - اجتماعی آن
	فصل پنجم:
۸۴	اختلال اعتیاد به اینترنت نشانه‌ها، علل و پیامدها
	فصل ششم:
۹۶	مدل رفتاری - شناختی آسیب‌شناسی استفاده از اینترنت
	فصل هفتم:
۱۱۱	هرزه‌نگاری در اینترنت

مقدمه

امروزه کمتر کسی است که در محل کار خود یا در خانه به نوعی با کامپیوتر سروکار نداشته باشد یا برای انجام امور اجتماعی خود با کسانی برخورد نکرده باشد که از این ابزار استفاده می‌کنند.

همچنین بسیاری از مردم به نحوی با اینترنت و کاربردهای آن آشنایی دارند. عده زیادی از دیگر افراد به طور جدی با این پدیده‌های چند دهه اخیر درگیر بوده و ادامه کار آنان وابسته به آنهاست. اما، شاید هنوز تعداد افرادی که به طور جدی متوجه معضلات و آسیب‌های این تکنولوژی، مخصوصاً اینترنت شده باشند محدود است. در عصر و زمانه‌ای که به دوره انفجار اطلاعات نیز معروف شده است، اینترنت در تولید و گسترش و اشاعه اطلاعات نقش به سزایی داشته و همچنان نیز این نقش را به عهده دارد.

اصولاً ظهور و پیدایش هر پدیده اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و صنعتی و هر گونه نوآوری و تکنولوژی تغییرات و دگرگونی‌هایی را در جنبه‌های مختلف زندگی بشر به همراه خود می‌آورد.

اینترنت به عنوان یک پدیده شگرف و خارق العاده با گستره وسیع توانمندی‌ها و کاربردهایی که دارد، نیز از این امر مستثنی نبوده و به عبارتی شاید بتوان از آن به عنوان تأثیرگذارترین پدیده‌ها طی سال‌های اخیر نام برد. کاربردها و فواید بسیار زیاد آن به قدری گسترده است که اگر روزی قرار باشد آن را از زندگی انسان حذف کرد، در حد یک بحران و عقب‌نشینی هزار ساله از تمدن و تکامل است. استفاده از اینترنت

در زمینه علم‌آموزی، اطلاع‌رسانی، تجارت، ارتباطات انسانی، تبادلات فرهنگی، سیاست، اقتصاد و... به قدری سریع، آسان و مقرون به صرفه است که به واقع کره زمین را به یک دهکده تبدیل کرده است.

در راستای نفوذ اینترنت به زندگی انسان توجه به جنبه‌های آسیب‌شناسی فرهنگی و مخصوصاً روانشناختی آن از اهمیت خاصی برخوردار است. نادیده گرفتن این بخش می‌تواند در درازمدت پیامدهای جبران‌ناپذیری را بر روابط بین فردی و بروز اختلالات و ناهنجاری‌های روانی و اجتماعی به همراه داشته باشد.

بر این اساس کتاب حاضر با توجه به مطالعات و تحقیقات مختلفی که در ابعاد روانی، اجتماعی، فرهنگی و آسیب‌شناسی اینترنت انجام گرفته، تدوین شده است تا ضمن ارائه آگاهی‌های لازم به افراد، مخصوصاً استفاده‌کنندگان مستقیم آن، شیوه‌های پیشگیری و مقابله با آسیب‌های ناشی از آن را مورد توجه قرار دهد.

بدین منظور این کتاب با عنوان «روانشناسی و آسیب‌شناسی اینترنت»، شیوه‌های استفاده از اینترنت، تأثیرات خانوادگی و اجتماعی اینترنت و رابطه استفاده از اینترنت با کاهش روابط اجتماعی و بیماری‌های روانی از قبیل افسردگی و انزوا، شیوه زندگی کاربران اینترنت، نشانه‌های اعتیاد به اینترنت، استفاده‌ها و کاربردهای نابجا از اینترنت و مدل‌ها و شیوه‌های درمانی و پیشگیرانه از اعتیاد به آن را مورد بحث و بررسی قرار داده است.

گرچه ابعاد آسیب‌شناسی استفاده از اینترنت و پیامدهای مختلف آن در کتابی با این حجم امکان‌پذیر نمی‌باشد، لیکن مطالعه این کتاب امکان آشنایی اولیه در زمینه‌های اصلی و اساسی مرتبط با موضوع مورد نظر را فراهم می‌سازد.

دکتر اصغر آقایی

مردادماه ۸۳

فصل اول:

ابعاد روانی - اجتماعی روابط الکترونیکی

گسترش جوامع اطلاعاتی، به بروز بحث‌های نظری و عملی در بین جامعه‌شناسان انجامیده است. در اینجا لازم است ابتدا ماهیت و شکل الگوهای تعامل را بررسی کنیم، چرا که تعریف این الگوها می‌تواند پیامدهای ناشی از آنها را در رشد خود تصویری^(۱) و ساختار اجتماعی افراد روشن سازد. همچنین باید نقاط تقابل شیوه‌های تولید اطلاعات و اشکال مختلف سازمان‌های اجتماعی تعیین شوند.

یک خصوصیت مشترک در جامعه اطلاعاتی، سودمندی کامپیوترهای شخصی است که وسیله‌ای جهت ایجاد روابط شخصی با دیگران (CMC)^(۲) می‌باشد. کامپیوتر خیلی زود توانست به معبر و کانالی تبدیل شود که فرد را با دیگران پیوند می‌دهد و علت این امر هم این بود که در درجه اول، کامپیوتر وسیله‌ای برای ارتباط فرد با خودش شد. این شکل

1- self conceptualization

2- Computer Mediated Communications (ارتباط از طریق کامپیوتر)